

Sir *Wm. Plender*, die vervolgens het woord nam, verklaarde zich een beslist tegenstander van een wettelijke regeling. In Engeland wordt 90% van 't werk gedaan door Chartered Accountants, zoodat hieruit blijkt, dat het publiek wel leert bij wien het moet zijn, ondanks de concurrentie van de accountants, die niet aangesloten zijn bij het Institute of de Society.

De Heer *A. Muir* uit Belfast teekende op zeer geestige wijze hoe van jaar tot jaar het aantal accountantsverenigingen toeneemt (tout comme chez nous). Hij meende, dat voor Ierland een wettelijke regeling gewenscht was, opdat het publiek de zekerheid krijgje, dat de accountants in staat zijn het hun opgedragen behoorlijk werk te doen. De groote moeilijkheid is echter, dat men niet weet wat men met de leden van al de thans bestaande verenigingen, waarvan er slechts enkele zijn, die voldoende waarborgen geven, moet aanvangen; het gaat toch moeilijk deze menschen door een wettelijke regeling broedeloos te maken.

De volgende spreker, de Heer *Thomas Keens*, zeide het met den vorigen spreker eens te zijn, tenminste wat Ierland betreft. Het is een van de weinige gevallen, dat een Engelschman het met een Ier over een kwestie Ierland betreffende, eens is. Voor Engeland zou, volgens Mr. *Keens*, de prijs waartegen men een wettelijke regeling thans zou kunnen verkrijgen, te duur zijn, omdat men dan noodgedwongen allen, die thans het beroep uitoefenen, er in zou moeten betrekken; als gevolg daarvan zou de algemeene standaard omlaag gaan. Spreker meende, dat deze kwestie een bij uitstek nationale is, en dat in ieder land de toestand op zich zelve zou moeten worden beschouwd.

Daarna sprak de Heer *C. E. Mather*, die mededeelde, dat dit jaar in de staat New Jersey een wet ingediend werd, waarbij het accountantsexamen werd geregeld.

De vertegenwoordiger van Rusland sprak daarna over de positie der Russische accountants, die vrijwel geheel ambtenaren in dienst der Sovjets zijn.

De Heer *Klijnveld*, die daarna het woord voerde, meende dat wettelijke regeling de eenige weg was om tot verbetering van den toestand te komen, omdat thans er nog zoo velen zijn die geheel vrij, buiten elk verband, het beroep uitoefenen.

De Heer *Jeffersen*, die de toestand in Denemarken schetste, was genoodzaakt zijn rede af te breken, omdat de Voorzitter afhamerde, evenals Signor *Charles Torzani* uit Milaan, die nog gelegenheid vond mede te deelen, dat in Italië onder 't fascisme men tot wettelijke regelingen zou komen.

Prof. *Montgomery*, die de sprekers van repliek diende, meende, dat men ten onrechte uit zijn referaat gelezen had, dat hij een tegenstander van wettelijke regeling van het beroep was. Dit is geenszins het geval. Slechts stemmen de ondervindingen, die hij van wettelijke regelingen heeft, hem weinig optimistisch. In één staat van de U. S., Massachusetts, was voor eenigen tijd de verplichte onderteekening van de balans door een accountant wettelijk vastgesteld, maar men verzuimde daarbij een wettelijke regeling voor den accountant te maken. Het gevolg er van was, dat er thans geen zaak meer is, waarvan niet een kantoor-employé is, die zich accountant noemt, en de balans mede onderteekent. Spreker herhaalde, dat voor de thans gevestigde accountants een wettelijke regeling z.i. zonder enig praktisch nut zou zijn, maar dat er tegenover de jongeren, die een zware studie moesten doen om tot het lidmaatschap der bekende verenigingen te worden toegelaten, een billijkheid in is gelegen, er voor te zorgen, dat anderen, die zich niet de offerering van een zware studie getroost hebben, met hen op één lijn worden gesteld. Op die opleiding van de jongere accountants heeft de wettelijke regeling in de verschillende staten gunstig gewerkt.

Daarna sloot de Voorzitter de zitting voor 10 minuten, waar-

na weder aangevangen werd onder presidium van den allens populair geworden vice-voorzitter van de Society of Incorporated Accountants and Auditors, den Heer *Thomas Keens*. Aan de orde was:

Standaardkosten als grondslag van beheer en industrieele controle, waarover referaten waren ingeleverd door de Heeren *C. Harvelson Nelson*, Prof. *J. Ant. de Haas* en Prof. *J. G. Ch. Volmer*.

De eerste inleider wijst er in zijn referaat op, dat de eerste verhandeling over kostenverdeling reeds dateert van 1756 en verschenen is in „First Principles of Kamertal Sciences” van de hand van den eoonomist *Joachim Georg Davias* en dat we thans 170 jaar later feitelijk nog niet veel verder zijn, dan Mr. *Davias* toen was.

Vervolgens behandelt deze inleider de pogingen, die gedaan zijn, om in geheele industrietakken tot kostprijsschema's voor alle bedrijven te komen, en de enquête die werd ingesteld door de Federation of British Industries. Uit de antwoorden der aangesloten verenigingen bleek, dat zonder uitzondering de belangrijkheid van het kostprijsvraagstuk wordt ingezien, hoewel in sommige verenigingen, waarvan de leden hoofdzakelijk uit kleinere firma's bestaan, men er nog weinig werk van maakt. De inleider wijst er dan op, dat juist onder deze kleinere firma's ook in gewone tijden, het grootste aantal faillissementen voorkomt. Enkele der aangesloten verenigingen hebben, ten einde de toestand in dergelijke industrietakken te verbeteren een kostprijsschema opgesteld ter voorlichting van hare leden. In een geval was, nadat dit schema gedurende eenigen tijd in gebruik was genomen, een opmerkelijke verbetering te constateren. Gestandaardiseerde industrieën waren er weinig; slechts hier en daar had men de gedurende den oorlogstijd ingevoerde productieschema's aangehouden.

Een vereniging had een cost accountant in dienst, die regelmatig de boeken der vooraanstaande leden controleerde. Na drie jaren kon men aannemen, dat een algemeen geldend schema in gebruik was.

De maximale bezetting is voor vrijwel alle industrieele bedrijven de meest gewenschte toestand, omdat dan de vaste lasten per eenheid product de minst zware druk uitoefenen. De industrieel kan alleen door zorgvuldige analyse der kosten en een scherpe waarneming tot bezuiniging op de fabricatie komen. In vele gevallen is 't niet mogelijk de vergelijkende cijfers vaker dan maandelijks te verkrijgen, maar de rendementen der grondstoffen moeten in ieder geval vaker gecontroleerd worden, terwijl het noodig is, dat de cijfers er zijn op 't moment, dat ingrijpen in de fabricatie noodig is.

Bij ondernemingen, die meerdere fabrieken hebben, kan de onderlinge vergelijking der periodieke kostprijzen van de verschillende fabrieken soms tot aanzienlijke besparingen leiden. Op deze wijze kan men tot specialisatie voor werk in de verschillende fabrieken komen. Technici zullen ter beoordeeling van de afwijkingen in de kostprijzen van gelijksoortige afdelingen, in den arm moeten worden genomen, om de onderlinge afwijkingen te verklaren. De sluiting van de minst economisch werkende fabriek zal er uiteindelijk het gevolg van kunnen zijn.

In het slot van zijn inleiding zegt de Heer *H. N.* nog, dat er voor gewaakt dient te worden, dat het uitschakelen van de verspilling niet meer gaat kosten dan de verspilling zelve.

WIJZIGINGEN VAN HET WISSELRECHT

In de laatste jaren zijn niet alleen verschillende nieuwe wetten ingevoerd, maar bovendien zijn tal van bestaande wetten

niet ongewijzigd gebleven. Sommige dezer zijn zelfs, in den laatsten tijd, herhaaldelijk gewijzigd. Men denke in dit verband b.v. aan de Faillissementswet.

Ook het wisselrecht is niet ongewijzigd gebleven. Dit was geen weelde. Onze wisselwetgeving dateerde van 1838. Sedert dien tijd, dus bijna een eeuw geleden, was schier geen enkele wijziging in 't wisselrecht gebracht, terwijl een ieder kan begrijpen, dat de maatschappelijke ontwikkeling sedert 1838 niet stil heeft gestaan en er dus in het wisselverkeer ook veranderingen zijn ingetreden, terwijl de wet op het zelfde standpunt bleef staan. Eindelijk is 't gelukt, om, door de wet van 5 Juni 1925, in de wisselwetgeving eenige wijzigingen te brengen, welke wij hier in 't kort willen bespreken. Allereerst is art. 100 W. v. K. gewijzigd.

Dit art. luidde vóór de wijziging:

„Een wisselbrief is een geschrift, uit eene plaats gedagteekend, waarbij de onderteekenaar iemand last geeft om eene „daarin uitgedrukte geldsom in een andere plaats op of na „zigt, of op een bepaalden tijd aan eenen aangewezen persoon „of aan deszelfs order te betalen met erkenning van ontvangen „waarde of van waarde in rekening.”

Na de wijziging luidt art. 100:

„Een wisselbrief is een geschrift uit eene plaats gedagteekend, waarbij de onderteekenaar iemand last geeft om eene „daarin uitgedrukte geldsom in een aangewezen plaats op of na „zigt of op een bepaalden tijd aan eenen aangewezen persoon „of aan deszelfs order te betalen. Indien een andere plaats niet „is aangewezen, geldt als plaats van betaling de plaats, welke „bij den naam van den betrokkene staat aangegeven.”

Uit een vergelijking tusschen deze twee omschrijvingen van den wisselbrief, bemerkt men terstond, dat er twee verschilpunten zijn:

1°. zegt art. 100 (oud) dat op een *andere* plaats moet worden betaald, terwijl art. 100 (nieuw) van een *aangewezen* plaats spreekt;

2°. eischt art. 100 (oud) de erkenning van „ontvangen waarde” of van „waarde in rekening”, terwijl 't nieuwe art. 100 dien eisch heeft laten vallen. De wijzigingen betreffen hier dus twee voorschriften van formeelen aard.

De wet eischte dus de z.g. „distantia loci” en de „valuta clausule”. Er moest ten eerste verschil van plaats zijn d.w.z. de betrokkene moest op een andere plaats dan de trekker wonen. Een trekker te Amsterdam woonachtig kon geen wissel op Amsterdam trekken. Dit verschil van plaats (distantia loci) was reeds een oud voorschrift, ten einde zooveel mogelijk te voorkomen, dat in plaats van een gewone schuldbekentenis, een wissel werd gebruikt, in verband met ontduiking van 't woeker-verbod. In de tweede plaats mocht aan den wissel niet ontbreken de erkenning van genoten waarde of van waarde in rekening (valuta clausule). Deze clausule diende tot bewijs, dat de nemer den wissel onder bezwarenden titel van den trekker had ontvangen, of dat hij van den trekker den eigendom des wissels heeft verkregen, zoodat hij de rechten des wissels voor zich zelf uitoefent.

Ook bij 't endossement (art. 134) en bij de promesse aan order (art. 208) is de valuta clausule vervallen.

Reeds dikwijls is critiek geoefend op deze formeelen voorschriften voor den wissel. Buitenlandsehe wetgevingen kenden deze bepalingen niet. Eindelijk is thans verandering gebracht door de wijzigingswet van 5 Juni 1925. In verband met het vorenstaande zijn de *assignaties* afgeschaft.

Het oude art. 210 W. v. K. kende de assignaties. Deze hadden veel overeenkomst met een wissel. Bij de assignatie waren, evenals bij den wissel drie personen betrokken: de *uitgever*, de persoon *door wien* betaald zou worden en de persoon *aan*

wien betaald werd. Een verschilpunt met den wissel was dit, dat de distantia loci niet verplichtend was voorgeschreven. Art. 210 sprak van de voldoening in dezelfde gemeente. Een ander verschilpunt was, dat de valuta clausule niet vereischt was, soms zelfs werd de valuta clausule verboden, n.l. in 't geval bij art. 211 (oud) W. v. K. bedoeld. Dit artikel luidde:

„In geval het geschrift betaalbaar is gesteld op een andere „plaats dan waar het is uitgegeven, wordt het insgelijks voor „een assignatie gehouden, bij aldien daarbij geen erkenning van „genoten waarde of van waarde in rekening is uitgedrukt.”

Deze bepaling was gemaakt om een formeel verschil met den wissel te creëren. De artt. 210 tot en met 220 regelende de assignatiën, zijn bij gemelde wet van 5 Juni 1925 afgeschaft. Art. 112 W. v. K. bepaalt, dat een wisselbrief bij de vertooning en uiterlijk binnen 24 uur daarna moet worden geaccepteerd. In een nieuw lid aan dit artikel toegevoegd, is bepaald, dat van wisselbrieven betaalbaar op zigt of uiterlijk acht dagen na derzelve dagteekening de acceptatie niet kan worden gevorderd. De acceptatie wordt meestal gevorderd met het oog op de circulatie van den wissel door middel van endossement. Bij wissels echter, die reeds op zigt betaalbaar zijn of uiterlijk acht dagen na hun dagteekening, bestaat geen behoefte aan circulatie, vandaar, dat de acceptatie daarvan niet kan worden gevorderd.

Art. 115 (nieuw) W. v. K. bepaalt nu, dat de *enkele handteekening* van den betrokkene op de *voorzijde* van den wisselbrief gesteld, als acceptatie geldt. „Bij weigering van dagteekening moet de houder een protest doen opmaken, op „straffe van zijn verbaal te verliezen op de endossanten en „op den trekker indien deze fonds tot de betaling bezorgd had. „De betrokkene is ook bij gebreke van dagteekening aan de „acceptatie gebonden. De houder kan van hem de betaling vorderen op den termijn in den wissel uitgedrukt, te rekenen „van den dag van het protest of wanneer hij geen protest heeft „doen opmaken te rekenen van het einde van den termijn in „art. 116 vastgesteld”.

Thans is dus beslist, dat de enkele handteekening van den betrokkene — mits op de voorzijde des wissels gesteld — reeds als een acceptatie geldt; 't woord „geaccepteerd” is niet noodig.

Niet alleen bij weigering der acceptatie maar ook bij weigering van dagteekening moet thans de houder een protest doen opmaken. Doch ook bij gebreke van dagteekening, geldt de wissel als geaccepteerd en is de betrokkene aan de acceptatie gebonden en dus tot betaling verplicht.

De termijnen van art. 116 betreffende de acceptatie zijn belangrijk vereenvoudigd.

Art. 139 (nieuw) W. v. K. bevat een nadere regeling der cessie van wissels. Reeds vroeger — in 't oude art. 139 — werd een onderscheid gemaakt tusschen endossement en cessie van wissels. Indien een wissel niet aan order was gesteld of de vervaldag van den wissel was verstreken, dan kon de wissel slechts door cessie en niet door endossement worden overgedragen. Het nieuwe artikel 139 handhaaft dit beginsel, doch bepaalt tevens, dat endossement op den wissel gesteld, *als akte van cessie geldt*. Endossementen zonder vermelding van dagteekening worden geacht vóór den vervaldag op den wissel te zijn gesteld, behoudens tegenbewijs. Door deze nieuwe bepaling is alzoo *geen afzonderlijke* akte van cessie meer noodig. De beteckening of erkenning door den debiteur, bedoeld in art. 668 al. 2 B.W. blijft echter noodzakelijk.

De wijzigingswet van 5 Juni 1925 heeft in art. 148a W. v. K. een bepaling opgenomen over het verweer van den betrokkene. Op den voorgrond wordt gesteld, dat de debiteur van den wissel, een verweer gegrond op zijn verhouding tot den trekker enz. niet aan den houder kan tegenwerpen. Een uitzondering hierop vormt 't geval, dat de houder bij de verkrijging van den wissel

met 't bestaan van den grond van het verweer bekend was of bekend moest zijn.

Stel dat de betrokkene een vordering heeft op den trekker en de houder biedt den wissel ter betaling aan, dan kan de betrokkene niet in compensatie brengen hetgeen hij van den trekker te vorderen heeft, tenzij de houder toen hij den wissel verkreeg, wist, dat de betrokkene die vordering had.

De protesten van non-acceptatie en non-betaling worden gedaan door notarissen, griffiers of deurwaarders, bij een acte door deze ambtenaren opgemaakt. Art. 183a W. v. K. erkent nog een anderen vorm van protest. De debiteur kan met toestemming van den houder des wissels, op dezen stellen een gedagteekende en onderteekende verklaring, dat hij dezelve weigert, tenzij de trekker heeft aangeteekend, dat hij een authentiek protest verlangt. Soms is de houder ontslagen van de verplichting om protest op te maken, n.l. indien de wissel is getrokken, met bijvoeging „zonder kosten,” of een daarmee overeenkomende aanduiding. Niettegenstaande deze bijvoeging is de houder verplicht den wissel intijds ter acceptatie of ter betaling aan te bieden (art. 185b W. v. K.).

In verband met de wijziging van art. 116, (termijnen van acceptatie en betaling) zijn ook de termijnen voor de verjaring in art. 207, gewijzigd, waardoor vereenvoudiging is aangebracht.

Met het vorenstaande meenen wij in 't kort de voornaamste wijzigingen in 1925 aangebracht, te hebben aangegeven.

Mr. P. J. D.

EFFICIËNTIE

Red. L. POLAK

De werkzaamheden van den „Reichsausschuss für Arbeitszeitermittlung”, en de mogelijke toepassing van de grondgedachte er van voor administratie-machines

In het referaat, dat Prof. *Volmer* voor het Internationaal Accountantscongres heeft geschreven over „Standaardkosten als grondslag voor het beheer en de controle van het bedrijf” wordt in een noot op blz. 20 gewezen op het bestaan van bovenstaand instituut. Wij waren eenigen tijd geleden in de gelegenheid een lezing bij te wonen van den leider van de Refa, Prof. Dr. *W. Meyenburg* uit Berlijn, waarin de werkwijze van de Refa werd niteengezet. Wij achten deze lezing van voldoende interesse om er in deze rubriek een en ander van mede te deelen.

Prof. M. zeide ongeveer:

De omvang van de bedrijven maakt het wenschelijk de arbeidsvoorbereiding als zelfstandig element in te voeren. De vele wisselingen in het arbeidspersoneel maken het noodzakelijk voor de praestaties van werklieden, geheel afgescheiden van het feit of de werkplaatsleiding de eigenschappen van de arbeiders al dan niet persoonlijk kent, voor de te verrichten hoeveelheid werk en de wijze waarop het werk verricht moet worden, bepaalde normen te stellen. Al het werk, dat vroeger in de kleinere fabrieken, door de werkbazen verricht werd, zoals de voorbereiding voor het werk, de verdeling van het werk over de verschillende werklieden en machines, het opgeven van de benodigde arbeidstijden voor nieuwe werkzaamheden, enz. is door het arbeidsvoorbereidingsbureau, het zoogenaamd planning department, overgenomen, waardoor de werkbaas er thans in de fabrieken alleen maar voor te zorgen heeft, dat het werk precies volgens de voorschriften, die door het planning depart-

ment gegeven zijn, wordt uitgevoerd en dat de arbeid verricht wordt binnen de tijden, die er voor zijn vastgesteld.

Het is voldoende bekend hoe Taylor, hierop steunende, tot de vaststelling van den taak van den arbeider is gekomen.

Uitgaande van dezelfde gedachte, heeft men in Duitschland getracht die taak, die norm dus, niet vast te stellen volgens de waarnemingen in één bepaald bedrijf, maar hebben meerdere vooraanstaande firma's in de metaalindustrie tezamen een bureau opgericht, waar de waarnemingen van de aangesloten firma's ingeleverd en centraal verwerkt worden, om op deze wijze tot vaststelling van normen, arbeidstijden voor bepaalde soorten werk te komen, die door de geheele metaalindustrie als standaards kunnen worden aangenomen. Uit deze samenwerking van particulieren is op 30 September 1924 de „Reichsausschuss für Arbeitszeitermittlung” ontstaan. Dit instituut is in Berlijn gevestigd en heeft vertakkingen in ca. 20 steden, meest industriecentra in Duitschland. Een belangrijk werk verricht zij o.a. door het organiseren van cursussen voor de opleiding van tijdschrijvers en accoordloon-vaststellers. Aan deze vaststelling moest een normalisatie van werktuigen en gereedschappen voorafgaan.

Het bureau hield zich in den aanvang van zijn bestaan allereerst met tijdstudies bezig, als resultaat waarvan een algemeene werktijd-indeeling werd opgesteld. Het hoofdkenmerk van deze indeeling is de verdeling in Einrichte-zeit (voorbereidingstijd) en Stückzeit. Onder Stückzeit wordt verstaan de som van Grundzeit (werkelijke werktijd) en Verlustzeit, d.i. die tijd, die steeds verloren gaat buiten den voorbereidingstijd en waarvan de grootte afhangt van verhoudingen in het bedrijf en de organisatie van de fabriek. Bij het vaststellen van accoordloonen moet met deze verdeling rekening worden gehouden, wil het op een goede basis bepaald zijn.

Voor die Verlustzeit werd de volgende indeeling opgesteld:

- a. een gedeelte, dat veroorzaakt wordt door noodzakelijke nevenverrichtingen voor het bedrijf;
- b. een gedeelte, dat veroorzaakt wordt door den arbeider als mensch.

Als voorbeelden van a. werden o.a. genoemd:

Korte onderzoekingen van een machine of een stuk gereedschap.

In ontvangstname van het loon.

Het aan het magazijn afhalen van smeermiddelen.

Het schoonhouden van de machine.

Reparatie van riemen.

Kleine storingen in het bedrijf.

Verwisselingen van machine of gereedschappen.

Van den sub b. genoemden verliestijd wordt o.a. opgegeven:

De tijd noodig voor de „Körperliche Bedürfnisse” van den arbeider.

De tijden noodig voor het halen en warmen van spijs en drank.

Door zeer nauwkeurige waarnemingen in verschillende bedrijven, is men voor verschillende bewerkingen op tal van machines tot vaststelling van de tijden, die door al deze verrichtingen verloren gaan, gekomen. Méér nog dan in de eigenlijke werktijden, liggen hier bronnen van verspilling en het werk van den efficiency-engineer is hoofdzakelijk het opsporen en verwijderen van de bronnen, die tot het ontstaan van de verliestijden aanleiding geven.

Voor den werkelijke werktijd, die Grundzeit, zijn voor de verschillende bewerkingen op dezelfde machines eveneens zeer uitgebreide tijdstudies en bewegingstudies gemaakt, waarvan als resultaat in vele gevallen tot verdere arbeidsverdeling en daarvoor specialisatie werd overgegaan.

Dit werk nu wordt hier in Holland in de latere jaren in